

JAN KOCHANOWSKI

**Tren XII. (Żaden
ojciec podobno
barziej nie
miłował...)**

JAN KOCHANOWSKI
TRENY

*Tren XII. (Żaden ojciec podobno barziej nie miłował...)*¹

Żaden ociec² podobno barziej³ nie miłował
Dziecięcia, żaden barziej nad mię nie żałował⁴.

A też ledwie sie kiedy⁵ dziecię urodziło,
Co by łaski rodziców swych tak godne

---

¹W przypisach gwiazdką oznaczono wyrazy, które są używane do dziś, ale których znaczenie w *Trenach* jest odmienne od znaczenia obecnego. [przypis edytorski]

²*ociec* (starop.) — ojciec. [przypis redakcyjny]

³*barziej* (starop.) — bardziej. [przypis redakcyjny]

⁴*żałować* — tu: opłakiwać. [przypis redakcyjny]

⁵*ledwie sie kiedy* (starop.) — rzadko się kiedy. [przypis redakcyjny]

było⁶:

Ochędóżne⁷, posłuszne, karne, niepieszczone⁸,
Śpiewać, mówić, rymować, jako co uczo-
ne⁹;

Każdego ukłon trafić¹⁰, wyrazić postawę¹¹,
Obyczaje panięskie umieć i zabawę¹².

Roztropne, obyczajne¹³, ludzkie, nierzewniwe¹⁴,
Dobrowolne¹⁵, układny¹⁶, skromne¹⁷ i wsty-
dliwe.

Nigdy ona po ranu karmie nie wspomniała¹⁸,
Aż pierwej Bogu swoje modlitwy oddała.

---

⁶*łaski godne* — godne serdeczności, życzliwości, miłości. [przypis redakcyjny]

⁷*ochędóżny* (starop.) — schludny, czysty. [przypis redakcyjny]

⁸*niepieszczony* — nie rozpieszczony. [przypis redakcyjny]

⁹*jako co uczone* (starop.) — jakby specjalnie uczone lub: jak ktoś, kogo uczono. [przypis redakcyjny]

¹⁰*ukłon trafić* — naśladować ukłony. [przypis redakcyjny]

¹¹*wyrazić postawę* — przedstawić czyjeś zachowanie się, naśladować je. [przypis redakcyjny]

¹²*zabawa** (daw.) — zajęcie. [przypis redakcyjny]

¹³*obyczajny* (daw.) — grzeczny; znający obyczaje. [przypis redakcyjny]

¹⁴*nierzewniwy* (starop.) — niepłaczliwy. [przypis redakcyjny]

¹⁵*dobrowolny** (starop.) — chętny, posłuszny, pełny dobrej woli. [przypis redakcyjny]

¹⁶*układny* (daw.) — zgodliwy, grzeczny. [przypis redakcyjny]

¹⁷*skromny* — w znaczeniu współczesnym lub: spokojny, pokorny. [przypis redakcyjny]

¹⁸*po ranu karmie nie wspomniała* — z rana nie dopominała się o jedzenie; *karmia* (starop.): pokarm, dziś tylko o pokarmie dla zwierząt mówi się karma. [przypis redakcyjny]

Nie poszła spać, aż pierwszej matkę pozdrowiła
I zdrowie rodziców swych Bogu poruczy-
ła¹⁹.

Zawždy przeciwko ojcu²⁰ wszytki przebyć pro-
gi,

Zawždy sie uradować i przywitać z drogi.
Każdej roboty pomóc²¹, do każdej posługi
Uprzedzić było wszytki rodziców swych
sługi²².

A to w tak małym wieku²³ sobie poczyniała,
Ze więcej nad trzydzieści miesięcy nie mia-
ła.

Tak wiele cnót jej młodość i takich dzielności
Nie mogła znieść: upadła od swej[że] buj-
ności²⁴,

Żniwa nie doczekawszy. Kłosie mój jedyny

---

¹⁹poruczyć (daw.)— powierzyć. [przypis redakcyjny]

²⁰przeciwko ojcu* — tu: naprzeciw ojcu, w kierunku ojca, na spotkanie ojca.
[przypis redakcyjny]

²¹Każdej roboty pomóc (starop.) — pomóc w każdej robocie, przy każdej ro-
bocie. [przypis redakcyjny]

²²Uprzedzić (...) wszytki rodziców swych sługi (starop.) — uprzedzić w wyko-
nywaniu posług służbę swych rodziców. [przypis redakcyjny]

²³w tak małym wieku — w tak młodym, delikatnym wieku. [przypis redak-
cyjny]

²⁴bujność — obfitość plonu, wybujałość. [przypis redakcyjny]

Jeszcześ mi się był nie zstał²⁵, a ja twej
godziny

Nie czekając²⁶, znowu cię w smutną ziemię sie-
ję,

Ale pospołu z tobą grzebę²⁷ i nadzieję,
Bo już nigdy nie wznidziesz²⁸ ani przed moje-
ma

Wiekom wiecznie²⁹ zakwitniesz smutne-
mi oczema³⁰.

---

²⁵*nie zstał się* (starop.) — nie dojrzał. [przypis redakcyjny]

²⁶*twej godziny nie czekając* — nie czekając na właściwą dla ciebie chwilę (aż staniesz się dorosła). [przypis redakcyjny]

²⁷*grzebę* (forma starop.) — grzebię. [przypis redakcyjny]

²⁸*nie wznidziesz* (forma starop.) — nie wzejdziesz. [przypis redakcyjny]

²⁹*wiekom wiecznie* (starop.) — po wiek wieków, na wiek wieków. [przypis redakcyjny]

³⁰*przed mojema (...) oczema* (starop.) — przed moimi oczami. [przypis redakcyjny]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3.

Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/treny-tren-xii>

Tekst opracowany na podstawie: Jan Kochanowski, *Treny*, Drukarnia Łazarzowa, wyd. 2, Kraków, 1583

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Olga Sutkowska, Piotr Wilczek.

Okładka na podstawie: [there was snow, slightly everything@Flickr](https://www.flickr.com/photos/therewasasnow/), CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przeznacz 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przeznacz darowiznę na konto XVII (zgodnym jej nie było Fundacji) *Jan Kochanowski, *Treny XII*. (zgodnym jej nie było Fundacji) 6*